

PAPA FRANCESC
AUDIÈNCIA GENERAL

Plaça de Sant Pere

Dimecres, 13 de gener de 2016

4. El nom de Déu és el Misericordiós

Estimats germans i germanes, bon dia!

Avui comencem la catequesi sobre la misericòrdia en la perspectiva bíblica, per tal d'aprendre la misericòrdia escoltant allò que Déu mateix ens ensenya mitjançant la seva Paraula. Comencem per l'Antic Testament, que ens prepara i ens porta a la revelació plena de Jesucrist, en el qual es revela completament la misericòrdia del Pare.

En la Sagrada Escripura, el Senyor és presentat com «Déu misericordiós». Aquest és el seu nom, mitjançant ell ens revela, per dir-ho així, el seu rostre i el seu cor. Ell mateix, com ens diu el Llibre de l'Èxode, revelant-se a Moisès s'autodfineix així: «El Senyor! Déu compassiu [misericordiós] i benigne, lent per al càstig, ric en l'amor»* (34,6). Trobem també aquesta fórmula en altres textos, amb algunes variants, però sempre s'insisteix en la misericòrdia i en l'amor de Déu que no es cansa mai de perdonar (cf. Gn 4,2; Jl 2,13; Sl 86,15; 103,8; 145,8; Ne 9,17). Vegem juntes, una per una, aquestes paraules de la Sagrada Escripura que ens parlen de Déu.

El Senyor és *misericordiós*: aquesta paraula evoca una actitud de tendresa, com la d'una mare envers el seu fill. De fet, la paraula hebraica emprada a la Bíblia fa pensar en les entranyes o també en la matriu de la mare. Per això, la imatge que suggereix és la d'un Déu que es commou i s'entendreu per nosaltres, com una mare quan agafa el seu nadó, desitjant només estimar, protegir, ajudar, disposada a donar-ho tot, fins i tot ella mateixa. Aquesta és la imatge que suggereix aquesta paraula. Un amor, per tant, que es pot definir en el bon sentit «visceral».

Després està escrit que el Senyor és «compassiu», en el sentit que té la gràcia, que té compassió i, en la seva grandesa, s'inclina sobre el qui és feble i pobre, sempre preparat per acollir, per comprendre, per perdonar. És com el pare de la paràbola explicada a l'Evangeli de Lluc (cf. Lc 15,11-32): un pare que no es tanca en el ressentiment per l'abandó del fill petit, en canvi continua esperant-lo —l'ha engendrat— i després corre vers ell i l'abraça, no li deixa ni acabar la seva confessió —com si li tapés la boca—, tan gran és l'amor i la joia que té per haver-lo trobat; i després se'n va també a l'encontre del fill gran, que està enfadat i no vol fer cap celebració, el fill que s'ha quedat sempre a casa però vivint més com un servent que no pas com un fill, i també el pare s'inclina sobre ell, el convida a entrar, mira d'obrir el seu cor a l'amor, perquè ningú no quedi exclòs de la festa de la misericòrdia. La misericòrdia és una festa!

Aquest Déu misericordiós també es diu que és «lent per al càstig», literalment, 'de respiració llarga', és a dir amb la respiració profunda de la paciència i de la capacitat de suportar. Déu sap esperar, els seus temps no són els temps impacients del homes; ell és com el pagès savi que sap esperar, deixa temps perquè creixi la bona llavor, malgrat el jull (cf. Mt 13,24-30).

I finalment, el Senyor es proclama «ric en l'amor [i en la fidelitat]». Que n'és de bonica aquesta definició de Déu! Aquí hi és tot. Perquè Déu és gran i poderós, però aquesta grandesa i poder es despleguen en l'amor, nosaltres tan petits, tan incapaços. La paraula

amor, utilitzada aquí, significa l'afecte, la gràcia, la bondat. No és l'amor de telenovel·la... És l'amor que fa el primer pas, que no depèn dels mèrits humans sinó d'una gratuïtat immensa. És la preocupació divina que res no pot aturar, ni tan sols el pecat, perquè sap anar més enllà del pecat, vèncer el mal i perdonar-lo.

Una *fidelitat* sense límits: aquesta és l'última paraula de la revelació de Déu a Moisès. La fidelitat de Déu no falla mai, perquè el Senyor és el Vigilant que, com diu el Salm, no s'adorm, sinó que vetlla contínuament sobre nosaltres per portar-nos a la vida:

«Que no deixi relliscar el teu peu
ni s'adormi el qui et guarda.
Mai no dorm ni s'abalteix
el guardià d'Israel.

[...]

El Senyor et guarda de tota desgràcia,
et guarda la vida.
El Senyor guarda tots els teus passos
ara i per tots els segles.» (121,3-4.7-8)

I aquest Déu misericordiós és fidel en la seva misericòrdia, i sant Pau diu una cosa bonica: encara que tu no li siguis fidel, ell serà sempre fidel perquè no pot renegar d'ell mateix. La fidelitat en la misericòrdia és pròpiament l'ésser de Déu. I per això Déu és totalment i sempre fiable, una presència sòlida i estable. Aquesta és la certesa de la nostra fe. I aleshores, en aquest Jubileu de la Misericòrdia, confiïm-nos totalment a ell, i experimentem la joia de ser estimats per aquest «Déu compassiu [misericordiós] i benigne, lent per al càstig, ric en l'amor [i en la fidelitat]».

Traducció inicial de Josep M. Torrents per a *Catalunya Religió*, revisada

* Veureu que dins la cita hi ha algun fragment entre claudàtors []. La raó és que la traducció de les cites bíbliques al català la traiem de la BCI (Bíblia catalana. Traducció interconfessional), i en aquesta cita concreta no era ben bé igual que la versió que fa servir el Sant Pare, i hem cregut necessari incloure algun fragment o expressió que a la traducció de la BCI no hi surt.